

DOI: 10.46352/23036974.2025.209

UDK / UDC: 929 Vlatković I.

929.52VLA

Izvorni naučni rad / Original scientific paper

Primljen / Received: 20. 9. 2025.

Prihvaćen / Accepted: 23. 11. 2025.

ADIS ZILIĆ*

Djeca vojvode Ivaniša Vlatkovića

Apstrakt

Historiografija je tokom posljednje dvije decenije detektovala nekoliko potomaka vojvode Ivaniša Vlatkovića, konkretno dvije kćerke i jednog sina. Ovaj članak kraći je prilog dopune genealogije Vlatkovića, na primjeru djece njihovog istaknutog predstavnika iz sredine i druge polovine 15. stoljeća, čovjeka koji je aktivno djelovao upravo u vremenskom okviru kada je ovaj velikaški rod igrao značajnu ulogu u političkom životu Bosne i tokom nekoliko decenija po padu većeg dijela ove zemlje pod osmansku vlast. Poznati podaci o djeci vojvode Ivaniša Vlatkovića dopunjuju se s novim članom.

Ključne riječi: genealogija, djeca, potomstvo, Vlatkovići, vojvoda Ivaniš, kuća Vlatkovića.

Abstract

In the last two decades, historiography has detected several descendants of Duke Ivaniš Vlatković, specifically two daughters and one son. This article is a shorter contribution to supplement the Vlatkovići genealogy, using the example of the children of their prominent representative from the middle and second half of the 15th century, a man who was active precisely in the time frame when this noble family played a significant role in the political life of Bosnia and during several decades after the fall of a large part of this country under Ottoman rule. The known information about the children of Duke Ivaniš Vlatković is supplemented with a new member.

Keywords: genealogy, children, offspring, Vlatkovići, Duke Ivaniš, Vlatkovići house.

* Adis Zilić, Fakultet humanističkih nauka, Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru, Sjeverni logor bb, Mostar 88104, Bosna i Hercegovina, email adresa: adis.zilic@unmo.ba.

Starija historiografija s kraja 19. i prve polovine 20. stoljeća kreirala je osnovne konture genealogije Vlatkovića, jednog od značajnijih rodova iz političkog života srednjovjekovne Bosne. Pritom je uočeno sedmero braće Vlatković i njihovo dvoje rođaka, aktivnih učesnika turbulentnih političkih dešavanja sredinom i u drugoj polovini 15. stoljeća, većinom bez daljih potomaka u silaznoj liniji. Braća Vlatkovići, sinovi Vlatka i Ane, su: Ivaniš, Marko, Žarko, Radivoje, Andrija (Augustin), Bartol i Tadija. Uz njih su politički djelovali rođaci Pavle Petrović i Tomaš Nikolić. Svi su unuci Jurja Radivojevića, potomci trojice njegovih sinova, osim Pavla Petrovića koji je bio Jurjev praunuk.¹ Jedine izuzetke u pogledu potomaka među braćom Vlatkovićima evidentirao je s ozbiljnom dozom rezerve Ljubomir Kovačević. Zabilježio je Jurja humskog kojeg pretpostavkom navodi kao Augustinog sina, te Barbaru, koju je detektovao na osnovu Lukarijeve hronike. Barbaru je ispravno povezao s Ivanišem Vlatkovićem, iako je u citiranoj naraciji evidentirana kao kćerka Ivana Vulatkovića. Oboje ih je u priloženom rodoslovu uvrstio isprekidanom linijom, za razliku od ostalih članova u uzlaznoj lozi.²

Mihajlo Dinić je evidentirao Katarinu, suprugu vojvode Ivaniša i definitivno potvrdio jednu kćerku koja se udala 1477. godine, bez zabilježenog imena. Također je utvrdio neimenovanog nasljednika Žarka koji je 1498. godine, po očevoj smrti naplatio dio provižiuna za period od marta do jula te godine.³ Dakle, zaključno s Dinićevim istraživanjem, poznato je bilo ukupno troje djece od sedmero braće Vlatković, konkretno potomaka Ivaniša i Žarka, te vjerovatno Augustina. Na dalji napredak u pogledu dopune genealogije ovog značajnog plemićkog roda, čija djelatnost se u okvirima Bosne može pratiti kroz cijeli kasni srednji vijek, čekalo se prilično dugo, do prvih decenija 21. stoljeća.

Fokus na sljedećoj generaciji roda, aktivnoj na prelazu iz 15. u 16. stoljeće proizašao je najprije iz pera Bogumila Hrabaka, a potom Srđana Rudića. Obradili su dio roda u osmanskoj službi tokom tranzicijskog perioda, posebno ogranak koji je pripadao najstarijem sinu Jurja Radivojevića i njegovim potomcima,

¹ Kovačević 1888, 199–214; Dinić 1935, 203–257.

² Kovačević 1888, 212–214. Ispravno je uočio i povezao s Vlatkovićima podatak o brojnim izbjeglicama koje su došle u Dubrovnik nakon propasti Bosne. Lukarijeva hronika među više uglednih ličnosti na prvom mjestu navodi damu: *Barbara figliuola d' Iuan Vulatkouich*. Luccari 1605, 139.

³ Žarko je bio posljednji preostali uživatelj redovnog godišnjeg tributa zvanog provižiun koji su Dubrovčani plaćali Vlatkovićima 46 godina, počevši od 1452. godine, kada su se Vlatkovići pobunili protiv sizerenstva hercega Stjepana Vukčića Kosače i pristupili širokoj koaliciji koju su predvodili Dubrovčani. Dinić 1935, 256–257.

konkretno osmanskog vojvodu Petra Pavlovog Vlatkovića.⁴ Značajniji iskorak postignut je s radom Srđana Rudića o potomcima vojvode Jurja Radivojevića kroz više generacija. Potvrđena je prvorazrednim izvornim podatkom egzistencija Barbare, kćerke vojvode Ivaniša Vlatkovića, mimo Lukarijeve hronike. Osim Barbare, Rudić je evidentirao još jednu Ivaniševu kćerku, čije ime je Anica, kao i dvoje vojvodinih unuka od kćerke Anice. To su sin Pavle i kćerka nepoznatog imena. Pored dvije kćerke i dvoje unuka, potomaka Ivaniša, saznaje se također ime sina njegovog brata Žarka i uvrštavaju se u rodoslov tri kćerke drugog brata Tadije.⁵ Pored ovog bitnijeg pomaka u dopuni genealogije Vlatkovića, u pogledu dvije potvrđene kćerke vojvode Ivaniša, evidentiran je i njegov sin Marko, koji se spominje 1456. i 1466. godine.⁶ Prethodne spoznaje o njegovu troje djece dopunjujemo ovom prilikom s još jednim sinom.

Posljednje poznate generacije među Vlatkovićima gube raniji politički značaj kakav su prethodnici uživali unutar Bosanskog kraljevstva. Podaci o njima dostupni su pretežno na osnovu naplate kirije za nekretnine koje su izdavali u Dubrovniku. Nakon što se provela podjela imovine među Vlatkovićima, a to se desilo prije jula 1472. godine, od prvobitnih devetero participanata u vlasništvu nad kućom u Pobijanoj ulici u Dubrovniku preostalo je četvero, a to su braća Ivaniš, Žarko i Tadija te Jelena, udovica njihovog rođaka Pavla sa sinom Petrom. Podaci o naplati kirije s ovakvom vlasničkom strukturom sačuvani su od 1485. godine. Suvlasništvo se prenijelo i na sljedeću generaciju četvero spomenutih participanata. Takvo stanje ostalo je na snazi najmanje do kraja druge decenije 16. stoljeća, odnosno do snažnog zemljotresa iz maja 1520. godine, kada je kuća Vlatkovića oštećena.⁷ Suvlasništvo nad nekretninom bitno je za identifikaciju još jednog potomka Ivaniša Vlatkovića.

Uz Žarka i Tadiju spominje se u zajedničkom poslovanju sredinom juna 1492. i početkom oktobra 1494. godine njihov nećak Juraj.⁸ Sin je jednog od Vlatkovića, ako izuzmemo Žarka i Tadiju, jer se naziva njihovim nećakom. Literatura ga je općenito povezivala s Augustinom jer se pojavljuje ubrzo nakon smrti ovog

⁴ Hrabak 2004, 217–224. Nakon Hrabakovog uopćenog pristupa generaciji tog doba s naglaskom na vojvodu Petra, studiju namijenjenu isključivo njemu napisao je: Rudić, 2012, 49–60.

⁵ Žarkov sin zvao se Mikleuš, a Tadijine kćerke su Marina, Ana i Barbara. Rudić 2010, 238–241; Rudić, 2021, 54–63.

⁶ Zilić 2014, 126–127. Kontekstualiziran je i uvršten u rodoslov: Zilić 2021, 215–216, 397, 415.

⁷ Zilić 2021, 241, 325–333.

⁸ Rudić 2010, 239.

osmanskog vojvode.⁹ Spominje se zajedno sa stričevima Žarkom i Tadijom, ali u kakvom kontekstu? Kao jedan od užiivalaca prava na nekretninu, kuću Vlatkovića u Dubrovniku. Na osnovu Jurjevog učešća u naplati kirije, u oba navrata u društvu s Žarkom i Tadijom,¹⁰ vidljivo je također da se radi o sinu jednog od četvero participanata u nekretnini. Početkom oktobra 1494. godine Juraj je već preminuo,¹¹ iako se spominje zajedno s Žarkom i Tadijom kada je u ime svih trojice istupao zajednički poklisar.

U dubrovačkoj notarskoj službi naglašeno je više puta koji pojedinci među Vlatkovićima su s pravom udjela u suvlasništvu nad kućom, a koji nisu. Pored Marka, Radivoja i Bartola, među onima koji nisu suvlasnici navodio se i Augustin,¹² što znači da Juraj definitivno nije bio njegov sin, niti je potomak bilo koga od eksplicitno navedene preostale trojice braće. Nakon dodatne eliminacije evidentiranih stričeva Žarka i Tadije, na osnovu suženog izbora u obzir dolaze ili jedini preostali, sedmi brat među Vlatkovićima – a to je vojvoda Ivaniš, ili se pak radilo o potomku njihovog preminulog rođaka Pavla, posljednjeg preostalog participanta u suvlasništvu nad *kućom Vlatkovića*. Odgovor pruža konkretan podatak.

Juraj se spominje relativno kratko. Kada je krajem septembra 1494. godine zabilježena njegova smrt nazvan je sinom preminulog vojvode Ivaniša i ožalošćene udovice Katarine i bratom gospođe Barbare.¹³ Pod utjecajem historiografije konstantno je prethodno povezivan s Augustinom.¹⁴ Tek nakon presložene i pravilno utvrđene Jurjeve pozicije u porodičnom stablu razumljivo je njegovo

⁹ Prvi ga je na toj osnovi s Augustinom pretpostavkom povezo: Kovačević 1888, 212, nap. 57.

¹⁰ U ime Jurja i njegovih stričeva istupa Tomaš Petrović iz Klisa radi naplate udjela u kiriji. DAD, DN, br. 71, f. 180, 16.6.1492; dopisano sa strane: f. 180, 1.10.1494. Dokumentacija objavljena u: Kurtović, Peco 2021, 929–931.

¹¹ Zabilježen je kao takav na izmaku septembra, samo dva dana prije posljednje naplate kirije. Up. prethodnu i nap. 13.

¹² (...) pro parte et portione spectante de infrascripta domo dictis voiuode Xarcho et olim voiuode Iuanissio et voiuode Tadeo, nec non olim Marco, Radivoi, Augustino et Bartholo eorum fratribus defunctis sine heredibus, etc. DAD, DN, br. 77, f. 132, 10.6.1497. (...) tanquam successores comitis Marci, comitis Radiuoy, comitis Bartoli et comitis Augustini Vlatchouich defunctorum sine heredibus legitimis, etc. DAD, DN, br. 79, f. 36v, 15.10.1499. Dokumentacija objavljena u: Zilić 2021, 421–422; Kurtović, Peco 2021, 990–991.

¹³ Nobiles Dominos d. Catharina relicta et possi deflectum et bona quondam voyuode Iuanis Vlatchouich dictis Cumschi et D. Barbara filia et heres predicti voyuode Iuanis precis sui per mortem egregii militis quondam domini Giuraghii filii dicti D. Iuanis et fratris sui. DAD, DT, br. 20, f. 161v, 29.9.1494.

¹⁴ Slično je navedeno i u posljednjem pristupu ovoj temi. Drugačije čitanje prethodno citiranog dokumenta bez veznika i (et) na kraju rečenice, prema kojem je Juraj sin Ivaniševog brata, ponuđeno je u: Zilić 2021, 260, nap. 792.

pojavljivanje tih par godina uz stričeve Žarka i Tadiju kao suvlasnika *kuće Vlatkovića* u Dubrovniku. Nakon djelidbe imovine među Vlatkovićima, Ivaniš i njegovi potomci bili su suvlasnici kuće, ne i Augustin.

Sudeći prema raspoloživoj dokumentaciji iz kancelarije Vlatkovića, Juraj je prvi ponio očev nadimak humski nakon njegove smrti.¹⁵ Prethodno se, 1487. godine, njegov stric Tadija nazvao na identičan način, u drugoj vrsti izvora, kada je kupovao zemlju u Petrovom polju na ugarskoj teritoriji.¹⁶ Radi se, dakle, o nadimku nastalom na osnovu titule s teritorijalno-političkom odrednicom koji je tada polako počeo prerastati u novo prezime Vlatkovića.¹⁷ Samo nekoliko dana nakon Jurja, krajem marta 1493. godine, Tadija se također u pismu nastalom u kancelariji Vlatkovića identificirao na isti način.¹⁸ Preciznije rečeno, na posljednjem prezentiranom primjeru riječ *humskih* izražena je u množini i odnosi se na obojicu autora pisma, ne samo na Tadiju nego i na Žarka. Jurja ovdje nema među autorima, pa su njegovi stričevi zajednički upotrijebili takav epitet.

Juraj je, nakon Marka, drugi sin Ivaniša Vlatkovića i četvrti poznati potomak, uz kćerke Barbaru i Anicu. Marko se spominje u znatno ranijoj fazi u odnosu na brata i sestre. Politički je aktivan 1466. godine, neposredno nakon propasti Bosanskog kraljevstva i prilikom sklapanja vrlo bitnog ugovora o službi Vlatkovića ugarskoj kruni, gdje je naveden u društvu s ocem, stričevima i rođakom.¹⁹ Nakon toga gubi mu se trag.

Skoro tri decenije kasnije osvjedočena je aktivnost drugog Ivaniševog sina Jurja. Budući da je Juraj u prethodno citiranom dokumentu posebno naglašen kao *egregius miles*,²⁰ bio je aktivan kao profesionalni ratnik, konjanik, zbog čega

¹⁵ Javlja se kao takav u potpisima na dva pisma datirana otprilike istog dana kada, zajedno sa stričevima Žarkom i Tadijom, u svojstvu trojice autora šalju izaslanike po provižiu. Jedan od poklisara po dolasku će prenijeti povjerljive usmene poruke. Potpisi trojice autora izraženi su na sljedeći način: a) u ovlaštenju za poklisare: **жарко, тадѣѣа гѣраћ хѣмьски ваши њ свемѣ**; b) potpisi u pismu o slanju povjerljivih informacija: **жарко тадѣа и ѣѣрагъ хѣмци**. Stojanović 1934, 143–144, 25.3.1493. Juraj se na isti način potpisuje u još jednom pismu koje su priređivači građe datirali 1498. godine: **жарько тадѣа и ѣѣрагъ хѣмци**. Stojanović 1934, 145. Međutim, te 1498. godine je među njima trojicom samo Žarko bio živ, u posljednjoj godini života. Pismo okvirno pripada periodu između 1492. i 1494. godine, gotovo je identičnog sadržaja poput prethodno citiranog iz 1493. godine. Zilić 2021, 262.

¹⁶ Jakovljević, Isailović 2019, 91; Isailović, Jakovljević 2021, 147.

¹⁷ Isailović 2019, 44.

¹⁸ **ми иванъ петровиѣ и тома елиниѣ послѣ воеводе жарка и воеводе тадѣе хѣмцихъ**. Stojanović 1934, 144, 27.3.1493. O kancelariji Vlatkovića: Čremošnik 1952, 323–330; Zilić 2012, 31–40; Zilić 2021, 352–367.

¹⁹ Laszowski 1917, 119–120, 9.8.1466.

²⁰ DAD, DT, br. 20, f. 161v, 29.9.1494.

postoji mogućnost njegove nasilne smrti. Primjera radi, možemo navesti da se u ovim nemirnim vremenima, u intervalu između njegovih spominjanja juna 1492. i marta 1493. godine kada je bio živ, te kraja septembra i početka oktobra 1494. godine kada je već preminuo, desila znamenita Krbavska bitka septembra 1493. godine, u kojoj su osmanske akindžije teško porazile okupljenu kršćansku vojsku koja im se ispriječila na putu, na povratku iz pohoda.²¹

Ubrzo nakon Jurjeve smrti počinju se spominjati njegove dvije sestre u svojstvu nasljednica povodom naplate kirije za kuću u Pobijanoj ulici. Smrt vojvode Ivaniša Vlatkovića 1482/83. godine osnova je za kasniji aktivniji angažman njegove djece kao pravnih nasljednika. Nakon sina Jurja, koji se u tom svojstvu posljednji put spominje u jesen 1494. godine, slijedi kćerka Anica već od aprila sljedeće, 1495. godine,²² a potom i Barbara od juna 1497. godine.²³ Tokom posljednje decenije 15. stoljeća Marko ne participira u naplati, niti bilo ko od njegovih eventualnih potomaka. Ne raspolažemo podacima je li tada bio živ.

²¹ Olesnicki 1938, 123–160; Mijatović 2005.

²² Rudić 2010, 237–238.

²³ Zilić 2021, 266–267, 421–422.

Summary

Children of Duke Ivaniš Vlatković

Duke Ivaniš Vlatković, a representative of a prominent noble family that can be traced throughout the late Middle Ages, had four attested descendants - two sons and two daughters. In addition to the previously known children, son Marko and daughters Anica and Barbara, another son Juraj was confirmed, who was previously generally associated with Ivaniš's brother Augustin in historiography. Since Augustin was one of the Vlatkovićs brothers who, after the division of property, was left without a share in the real estate - the Vlatkovićs house in Pobijana Street in Dubrovnik, the prevailing opinion in the literature about Juraj as his son posed itself as a research problem. In the last decade of the 15th century, Juraj is mentioned with his uncles Žarko and Tadija as the beneficiary of the right to the Vlatkovićs house in Dubrovnik, which is why he could not be Augustin's son. Through the system of elimination on that basis, and then with concrete source data, it was established that he was the son of Duke Ivaniš and Katarina. According to the documentation created within their own office, he was the first to bear his father's nickname Humski, a term that grew into the new surname of Vlatkovićs.

BIBLIOGRAFIJA

IZVORI

Neobjavljena arhivska građa:

Državni arhiv u Dubrovniku (DAD)

- Fond: Distributiones testamentorum (DT).
- Fond: Diversa notariae (DN).

Objavljeni izvori:

- Čremošnik, G. 1952. Bosanske i humske povelje srednjeg vijeka. Humske povelje i pisma, *Glasnik Zemaljskog muzeja* (Nova serija) sv. VII, 273–336. Sarajevo: Zemaljski muzej.
- Kurtović, E. Peco, A. 2021. *Izvori za historiju srednjovjekovne Bosne (Ispisi iz knjiga notarijata Državnog arhiva u Dubrovniku 1370–1529)*. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, Bošnjački institut – Fondacija Adila Zulfi-karpašića, Historijski arhiv Sarajevo.
- Laszowski, E. 1917. Prilozi za povijest bosanskih porodica, *Vjesnik kr. Hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, knj. XIX, 117–120. Zagreb.
- Stojanović, Lj. 1934. *Stare srpske povelje i pisma. Dubrovnik i susedi njegovi*, 1–2. Beograd, Sremski Karlovci: Zadužbina Kamenka i Pavla Braće Jovanović (ćir.).

Hronike:

- Luccari, G. 1605. *Copioso ristretto degli annali di Rausa*. Venetia: Adinstantia di Antonio Leonardi.

LITERATURA

- Dinić, M. 1935. Dubrovački tributi. Mogoriš, svetodmitarski u konavaoski dohodak. Provižun braće Vlatkovića. *Glas Srpske kraljevske akademije* 168: 203–257. Beograd: Srpska kraljevska akademija (ćir.).
- Hrabak, B. 2004. Hercegovački Vlatkovići od 1471. do 1537. godine. *Iz starije prošlosti Bosne i Hercegovine* 3: 217–224. Beograd: Arhivar (ćir.).
- Isailović, N. 2019. Pogled iznutra i pogled sa strane – percepcija srednjovekovne Bosanske države i njenih stanovnika u domaćim i stranim izvorima. Ur. E.

- Duranović, E. Dedić, N. Rabić, *Bosna i njeni susjedi u srednjem vijeku: pristupi i perspektive*, Posebna izdanja, knj. 12, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, 33–58.
- Isailović, N. Jakovljević, A. 2021. Neka razmatranja o Vlatkovićima, Krajini i Zastrogu. Ur. Snežana Savić, *Spomenica akademiku Đuri Tošiću*. Banja Luka: ANURS, Spomenica, knj. XV, Odjeljenje društvenih nauka, knj. 48, 139–177 (ćir.).
 - Jakovljević, A. Isailović, N. 2019. *Petrovo polje u vrelima osmanskog razdoblja (1528. – 1604.)*, Šibenik: Državni arhiv u Šibeniku, Javna ustanova Nacionalni park Krka, Monumenta turcica Sibenicensia et Tiniensia, Posebna izdanja Državnog arhiva u Šibeniku, sv. 1.
 - Kovačević, Lj. 1888. Znamenite srpske vlasteoske porodice srednjega veka. *Godišnjica Nikole Čupića* 10: 199–214. Beograd: Zadužbina Nikole Čupića (ćir.).
 - Mijatović, A. 2005. *Bitka na Krbavskom polju 1493. godine*, Zagreb: Školska knjiga.
 - Olesnicki, A. 1938. Bošnjak Hadum Jakub, pobjednik na Krbavskom polju g. 1493. *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 264: 123–160. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
 - Rudić, S. 2010. O potomcima vojvode Jurja (Đurđa) Radivojevića – prilog rodoslovu Vlatkovića. Ur. D. Lovrenović, *Spomenica akademika Marka Šunjića (1927–1998)*. Sarajevo: Filozofski fakultet, 233–241 (ćir.).
 - Rudić, S. 2012. Petar Pavlović – vojvoda humski i Krajine. *Zbornik za istoriju Bosne i Hercegovine* 7: 49–60 (ćir.).
 - Rudić, S. 2021. *Bosanska vlastela u XV veku. Prosopografska studija*. Beograd, Banja Luka: Istorijski institut Beograd, Posebna izdanja, knj. 75, Univerzitet u Banjoj Luci, Centar za napredne srednjovekovne studije, Edicija Frontisterion, knj. 2 (ćir.).
 - Zilić, A. 2012. Dvorska kancelarija Vlatkovića. *Istraživanja. Časopis Fakulteta humanističkih nauka* 7: 31–40. Mostar: Fakultet humanističkih nauka, Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru.
 - Zilić, A. 2014. Vlatkovići od progonstva sa baština 1456. do pada Počitelja 1471. godine. Ur. S. Bešlija, *Osmansko osvajanje bosanske kraljevine*. Sarajevo: Institut za istoriju u Sarajevu, Posebna izdanja, knj. 11, 105–138.
 - Zilić, A. 2021. *Radivojevići – Vlatkovići, vlastela Humske zemlje i Krajine*. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu – Institut za historiju, Historijske monografije, knj. 22.